

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

МІКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА РЕГІОНУ

підготовки бакалавра

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальності 051 Економіка

освітньо-професійної програми Аналітична економіка

Луцьк – 2023

Силабус освітнього компонента МІКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА РЕГІОНУ
підготовки бакалавра у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки 051
Економіка, за освітньо-професійною програмою Аналітична економіка.

Розробник: Букало Н.А., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми:

Алла СУР'ЯК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
протокол №5 від 09.01.2023 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка Аналітична економіка Бакалавр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів ECTS 120/4		Рік навчання 3
		Семестр 6
		Лекції 38 годин
		Практичні (семінарські) 38 год Лабораторні 0 год. Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 36 годин
ІНДЗ: немає		Консультації 8 годин
		Форма контролю: залік
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача (-ів)

Букало Надя Артемівна, к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, тел. 0(332)248978, BukaloNadiya@vnu.edu.ua, G412
Дні занять розміщено на <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Освітній компонент «Мікроекономічна політика регіону» належить до переліку вибірових освітніх компонентів за освітнім ступенем «Бакалавр». Предметом вивчення освітнього компонента є процеси та методи ринку природних ресурсів на мікроекономічному рівні та дозволяє отримати більш стійкі, конкурентні позиції підприємствам форм різної власності й потребує детального вивчення.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента – формування у бакалаврів комплексу знань з теоретичних та методологічних основ здатності до пізнання закономірностей функціонування мікросистем у різних ситуаціях; здатності до характеристики та аналізу основних типів ринкових структур політики регіону.

Завдання: вивчення теоретичних та правових аспектів щодо закономірностей та принципів формування економічної політики регіонів; дослідження механізму реалізації регіональної економічної політики, дослідження попиту на природні ресурси; дослідження еколого-економічної оцінки природних ресурсів; дослідження економічного механізму природокористування та регулювання ринку природних ресурсів.

3. Результати навчання (компетентності).

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетенції

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у

загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетенції

ФК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

ФК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

ФК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

ФК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

Програмні результати навчання

ПРН1 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН 8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність їх діяльності.

4. Структура освітнього компонента

Схема освітнього компонента денної форми навчання

Назва змістовних модулів і тем	Формування компетентностей та програмних результатів навчання			Кількість годин					Форма контролю/ Бали
	ЗК	СК	ПРН	Усього	У тому числі				
					лекції	практичні	самостійна робота	консультації	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи мікроекономічної політики регіону									
Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни	ЗК-1 ЗК-5. ЗК-8. ЗК13.	ФК-1. ФК-3. ФК-11. ФК-13.	ПРН-3. ПРН-4. ПРН-8. ПРН-10.	8	4	2	2	-	ДС, РК, Т/ 4 бали
Тема 2. Закономірності та принципи формування економічної політики регіонів	ЗК-1. ЗК-5. ЗК- 10 ЗК-13.	ФК-1. ФК-3. ФК-11. ФК-13.	ПРН-3. ПРН-4. ПРН-8. ПРН-10.	13	4	4	4	1	РК, Т /9 балів
Тема 3. Механізм реалізації регіональної економічної політики	ЗК-1. ЗК-8. ЗК13.	ФК-1. ФК-3. ФК-11. ФК-13.	ПРН-3. ПРН-4. ПРН-8. ПРН-10.	13	4	4	4	1	ДС, РК, Т /4 бали
Тема 4. Теорія попиту на природні ресурси	ЗК-2. ЗК-8. ЗК13.	ФК-1. ФК-3. ФК-11. ФК-13.	ПРН-3. ПРН-4. ПРН-8. ПРН-10.	13	4	4	4	1	ДС, РК, Т /4 бали

Тема 5. Теорія ринку невідтворювальних ресурсів	ЗК-2. ЗК-13.	ФК-1. ФК-3. ФК-11. ФК-13.	ПРН-3. ПРН-4. ПРН-8. ПРН-10.	11	2	4	4	1	ДС, РК, Т /4 бали
Разом за модулем 1	х	х	х	58	18	18	18	4	18 балів
Змістовий модуль 2. Економічна оцінка політики регіону									
Тема 6. Природний і трудовий потенціал регіону	ЗК-2. ЗК-5. ЗК-13.	ФК-1. ФК-3. ФК-11. ФК-13.	ПРН-3. ПРН-4. ПРН-8. ПРН-10.	9	4	2	3	-	О,Т,Р/ 5
Тема 7. Еколого-економічна оцінка природних ресурсів	ЗК-2. ЗК-4 ЗК-8.	ФК-1. ФК-3. ФК-11. ФК-13.	ПРН-3. ПРН-4. ПРН-8. ПРН-10	9	4	2	3	-	О,Т,РЗ/ 5
Тема 8 Аналіз ринків природних ресурсів регіону	ЗК-4. ЗК-8.	ФК-1. ФК-3. ФК-11. ФК-13	ПРН-3. ПРН-4. ПРН-8. ПРН-10.	12	4	4	3	1	О,Т,РЗ/ 5
Тема 9. Економічний механізм природокористування та регулювання ринку природних ресурсів	ЗК-4. ЗК13.	ФК-1. ФК-3. ФК-11. ФК-13.	ПРН-3. ПРН-4. ПРН-8. ПРН-10.	12	4	4	3	1	О,Т,РЗ/ 5
Тема 10. Особливості порушення рівноваги на ринку природних ресурсів на мікроекономічному рівні	ЗК-1. ЗК-9. ЗК-13.	ФК-1. ФК-3. ФК-11. ФК-13.	ПРН-3. ПРН-4. ПРН-8. ПРН-10.	10	2	4	3	1	О,Т,Р/ 5
Тема 11. Шляхи досягнення цінової та ресурсної рівноваги на ринку природних ресурсів в наслідок мікроекономічного аналізу	ЗК-2. ЗК13.	ФК-1. ФК-3. ФК-11. ФК-13	ПРН-3. ПРН-4. ПРН-8. ПРН-10.	10	2	4	3	1	Т,Р/ 5
Разом за модулем 2.	х	х	х	62	20	20	18	4	22 бали
КР 1 №1									30
КР 1 №2									30
Всього годин / Балів	х	х	х	120	38	38	36	8	max 100 балів

Методи контролю *: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, О-опитування, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача освіти (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем освіти самостійно під методичним керівництвом викладача.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
4. Підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.

5. Контрольна перевірка кожним здобувачем освіти особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Відвідування занять є обов'язковим компонентом вивчення навчальної дисципліни. Про відсутність з поважних причин здобувачі освіти зобов'язані доводити до відома викладача заздалегідь. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із деканатом та викладачем.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnoi.pdf). Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом навчальної дисципліни:

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-2 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

Залік відбувається на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних, самостійної роботи, тестових завдань. Залік виставляється за умови, якщо здобувач освіти виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою (силабусом) навчальної дисципліни, та отримав не менше ніж 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, пройти тестування по всіх темах, зробити розрахункові завдання тощо).

Перелік питань на залік

1. Мікроекономічний аналіз ринку природних ресурсів, як розділ економічної теорії.
2. Етапи розвитку мікроекономіки як науки.
3. Предмет мікроекономічного аналізу ринку природних ресурсів, його суб'єкти та об'єкт.
4. Основні поняття та припущення мікроекономіки.
5. Загальні та специфічні методи мікроекономічних досліджень.
6. Позитивна та нормативна мікроекономіка.
7. Попит і закон попиту. Крива попиту. Нецінові фактори зміни попиту на ринку природних ресурсів.
8. Пропозиція і закон пропозиції. Крива пропозиції. Нецінові фактори зміни
9. Цінова еластичність попиту на ринку природних ресурсів.
10. Дугова та точкова еластичність попиту на ринку природних ресурсів.
11. Еластичність попиту і загальний дохід на ринку природних ресурсів.
12. Перехресна еластичність попиту на ринку природних ресурсів.
13. Еластичність попиту за доходом на ринку природних ресурсів.
14. Практичне застосування теорії еластичності на ринку природних ресурсів.

15. Ціна рівноваги або ринкова ціна: механізм формування. Надлишок та дефіцит на ринку природних ресурсів.
16. Зміна ринкової рівноваги під впливом дії нецінових факторів попиту і пропозиції на ринку природних ресурсів.
17. Ринкова рівновага: суть, види.
18. Вигоди споживача й виробника від механізму ринкового ціноутворення на ринку природних ресурсів.
19. Державне регулювання ринкової рівноваги та його наслідки.
20. Законодавче встановлення максимальної ціни.
21. Встановлення законодавством мінімальної ціни на ринку природних ресурсів.
22. Вплив податків і субсидій на попит і пропозицію.
23. Поняття потреби, види потреб. Економічні блага, їх класифікація.
24. Поняття корисності та її види.
25. Загальна і гранична корисність на ринку природних ресурсів.
26. Процес споживання та динаміка зміни загальної і граничної корисності. Закон спадної граничної корисності блага.
27. Раціональний вибір споживача та його дві умови: максимізація загальної корисності та бюджетне обмеження.
28. Рівновага споживача.
29. Вплив на поведінку споживача бюджетних обмежень і цін.
30. Модель споживання набору благ. Другий закон Госсена.
31. Криві байдужості як спеціальний інструментарій мікроекономічного аналізу.
32. Гранична норма заміщення благ: суть і методичне обчислення.
33. Бюджетне обмеження і можливості споживача.
34. Споживча рівновага при бюджетному обмеженні.
35. Зміна оптимального вибору споживача в результаті зміни його доходу. Криві Енгеля.
36. Зміна оптимального вибору споживача в результаті цінових змін.
37. Споживчий надлишок на ринку природних ресурсів.
38. Ефекти заміщення і доходу у загальному ефекті від зміни ціни.
39. Фірми, як суб'єкт ринкових відносин. Структура та організаційно-правові форми фірми на ринку природних ресурсів.
40. Процес виробництва. Ресурси і випуск.
41. Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором.
42. Стадії виробництва та обґрунтування управлінських рішень щодо розширення та згортання виробництва.
43. Виробнича функція з двома змінними факторами виробництва. Ізокванта та її властивості.
44. Рівновага виробника. Траєкторія розвитку фірми. Оптимальний шлях розвитку в довгостроковому періоді на ринку природних ресурсів.
45. Закон ефекту масштабу: зростаючий, незмінний та спадний ефекти на ринку природних ресурсів.
46. Суть витрат фірми. Економічні та бухгалтерські витрати на ринку природних ресурсів.
47. Витрати виробництва в короткостроковому періоді на ринку природних ресурсів.
48. Витрати фірми в довгостроковому періоді. Оптимальний випуск продукції фірмою в довгостроковому періоді на ринку природних ресурсів.
49. Суть доходу та його види на ринку природних ресурсів.
50. Поняття та види прибутку.
51. Ринок досконалої конкуренції на ринку природних ресурсів.
52. Визначення ціни і випуску продукції досконалим конкурентом в короткостроковому періоді на ринку природних ресурсів.
53. Визначення чистої монополії та причини її існування. Види монополії на ринку природних ресурсів.
57. Олігополія: суть та основні ознаки на ринку природних ресурсів.
58. Ринок факторів виробництва та значення формування цін на економічні ресурси.
59. Особливості формування попиту на економічні ресурси.

60. Оптимальне поєднання ресурсів. Ціноутворення на фактори виробництва.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Основна література

1. Аналітична економія : Макроекономіка і мікроекономіка : [Навч. посібник]: У 2-х кн. / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. – Кн. 2 : Мікроекономіка. – 4-е вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2016. – 437 с.
2. Базилевич В. Д. Мікроекономіка : [Підручник] / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, А. І. Ігнатюк, С. В. Слухай / За ред. В. Д.Базилевича. – К. : Знання, 2007. – 677 с.
3. Базилінська О. Я. Мікроекономіка : [Навч. посібник] / О. Я. Базилінська, О. В. Мініна. 3-є вид., виправлене. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 352 с.
4. Башнянин Г. І. Мікроекономічна теорія : [Навч. посібник] / За ред. Г. І.Башнянина і О. В. Щедрої. – Львів : Новий Світ, 2007. – 640 с.
5. Безугла О. В. Мікроекономіка : [Навч. посібник] / О. В.Безугла, І. І. Постіл – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 288 с.
6. Мікроекономіка: методичні вказівки до практичних занять/ Павлов К.В., Павлова О.М.. Луцьк. ВНУ імені Лесі Українки, 2021. 79 с.
7. Теорія економічної науки: методичні вказівки до практичних занять / Павлова Олена Миколаївна. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2021. 46 с.
8. Олійник Т.Г., Мельник І.О., Горобченко О.А. Регіональна економіка : курс лекцій Миколаїв : МНАУ, 2017. 119 с.
8. Чередниченко В. А . Мікроекономічні аспекти регіонального розвитку в умовах глобалізації. Територіальний розвиток регіону. URL: [https://ird.gov.ua/sep/sep20176\(128\)/sep20176\(128\)_033_ButusovO.pdf](https://ird.gov.ua/sep/sep20176(128)/sep20176(128)_033_ButusovO.pdf)https://zp.edu.ua/sites/default/files/konf/zntu_tom_2_konferenciya_30_31_03_2017.pdf#page=460

Додаткова література

1. Acemoglu D., Laibson D., List J. Microeconomics. London: Pearson, 2019. 514 p.
2. Colander D. Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 624 p.
3. Frank R.H., Bernanke B.S. Principles of Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 480 p.
4. Espinola-Arredondo A., Munoz-Garcia F. Intermediate Microeconomic Theory: Tools and Step-by-Step Examples. The MIT Press, 2020. 505 p.
5. Інституціональна державна політика соціально-економічного розвитку регіонів України в умовах ризиків : монографія / С. М. Домбровська, А. Л. Помаза-Пономаренко, Р. Т. Лукиша. Х. : НУЦЗУ, 2018. – 216 с.
6. Белаї С. В. Концепція стратегії соціально-економічної безпеки регіонів України. Державне будівництво. 2012. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/j-7/pdf/DeBu_2012_2_20.pdf

Інтернет-ресурси

1. Верховна Рада України. URL: www.rada.gov.ua
2. Кабінет Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua
3. Міністерство аграрної політики та продовольства. URL: <https://minagro.gov.ua/ua>
4. Міністерство економіки України. URL: www.me.gov.ua